

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Національні моделі менеджменту та кросскультурна взаємодія в
умовах глобалізації

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення поточного контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії

зі спеціальності 074 Публічне управління та адміністрування

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, протокол, протокол засідання кафедри № 9 від 7.04.2016

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Поточний контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни «Національні моделі менеджменту та кросскультурна взаємодія в умовах глобалізації» та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною, здійснюється у таких формах:

- активна участь у навчальному процесі на лекції;
- активна участь у навчальному процесі на практичному занятті;
- експрес-опитування;
- поточне тестування;
- тестування за матеріалами змістовних модулів;
- підготовка доповіді;
- підготовка есе;
- економічний диктант;
- розв'язання ситуаційних завдань;
- навчальна гра.

Поточний контроль успішності навчання у формі доповіді здійснюється на кожному практичному занятті в усній формі.

Поточний контроль успішності навчання у формі написання тестових завдань здійснюється чотири рази за семестр в письмовій формі. Типовий приклад тестів наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Поточний контроль успішності навчання у формі розв'язання ситуаційних завдань здійснюється на кожному практичному занятті в усній формі. Типовий приклад ситуаційних завдань наведено у розділі «Завдання для поточного контролю успішності навчання».

Поточний контроль успішності навчання у формі експрес-опитування здійснюється на кожному практичному занятті в усній формі.

Поточний контроль успішності навчання у формі економічного диктанту здійснюється два рази за семестр.

Поточний контроль успішності навчання у формі заслуховування есе здійснюється на кожному практичному занятті. Есе готується в письмовій формі.

Зазначені форми і засоби поточного контролю успішності навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Національні моделі менеджменту та кросскультурна взаємодія в умовах глобалізації» спрямовані на стимулювання систематичної поточної навчальної та самостійної роботи тих, хто навчається, підвищення рівня об'єктивності оцінювання їхніх знань, запровадження здорової конкуренції між здобувачами у навчанні, виявлення і розвитку їхніх творчих і дослідницьких здібностей.

Мінімально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 60.

Результати всіх форм поточного контролю є невід'ємними складовими критеріїв підсумкового оцінювання знань здобувачів,

наведених у відповідному розділі навчально-методичного забезпечення дисципліни «Національні моделі менеджменту та кросскультурна взаємодія в умовах глобалізації».

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Типові приклади завдань для поточного контролю за формами.

2.1.1. Ситуаційні завдання

2.1.1.1. Стереотипне завдання

Поясніть, чому на Вашу думку, критеріями, що набувають ключового значення і визначають специфіку процесів соціально-економічної інтеграції в окремих національних культурах в дослідженні Г. Хофстеда визнаються співвідношення індивідуалізм / колективізм, чоловічність / жіночність, дистанція влади, відношення до невизначеності, часу?

2.1.1.1.2. Встановіть правильне співвідношення

Що з нижче перерахованого відноситься до цінностей, а що до інституцій? Розподіліть їх за відповідними групами.

Відносини з рідними, відношення до природи, дотримання правил, індивідуалізм, колективізм, морально-етичні настанови, морально-етичні правила, приватна власність, релігійні обряди, релігійні переконання, ринкові відносини, свобода преси.

2.1.1.2. Діагностичне завдання

Використовуючи результати дослідження господарчих орієнтацій національних культур Г. Хофстеда, визначте міру готовності і специфіку впливу на потенційну модель менеджменту представників культур південно-, північноєвропейських, англосаксонських, конфуціанських, мусульманських країн за параметрами міри пріоритету особистого або суспільного, соціальної нерівності, соціальної нестабільності і багатозначності, рівня соціального напруги, за яких суб'єкти відчувають себе комфортно, міри перспективності діяльності суб'єктів.

2.1.1.3. Евристичне завдання

1. Відштовхуючись від прикладу впливу ціннісних орієнтацій висока/низька дистанція влади на характер соціальної інтеграції в сім'ї, школі, на роботі, спробуйте самостійно спрогнозувати які альтернативні варіанти соціальної взаємодії в аналогічному середовищі можуть викликати індивідуалізм / колективізм, перевага мужності або жіночності, слабе або сильне запобігання невизначеності.

2.1.2. Вкажіть “Так” чи “Ні” (Правильно / Неправильно)

2.1.2.1. До функцій культури відносять забезпечення наслідування досягнень попередніх поколінь; адаптацію до оточуючого середовища відтворювальної діяльності людини; соціалізацію, засвоєння норм соціальної взаємодії з метою повноцінного включення в суспільне життя; комунікацію

учасників соціальної взаємодії та, на цих підставах, інтеграцію суспільства як єдиного соціального організму.

2.1.2.2. Теорія культурних універсалій Дж. Мердока передбачає виділення цінностей, як ключових світоглядних характеристик, ядра культури, що справляють визначальний вплив на поведінку суб'єктів господарювання.

2.1.2.3. Якщо інститути відбивають об'єктивовані соціальною реальністю відношення суб'єкта до явищ оточуючого світу, то цінності задають норми міжсуб'єктних відносин.

2.1.3. Навчальна гра

1. Навчальну гру пропонується провести у **формі діагностичного тестування готовності до ефективної взаємодії з представниками іншої культури в умовах життя за кордоном та обговорення його результатів.**

2. Кожному студенту пропонується обрати один з кількох запропонованих варіантів реагування на поведінку представників іншої культури в різноманітних ситуаціях. Ці відповіді оцінюються за бальною системою. Предмет обговорення – яким чином одні варіанти відповіді забезпечують ефективну інтеграцію в нове культурне середовище, а інші – навпаки її гальмують.

2.1.4. Тестові завдання

1. До рівнів регулювання діяльності людини можна віднести:

- А. Безсвідоме;
- Б. Досвідоме;
- В. Свідомість;
- Г. Підсвідоме;
- Д. Надсвідоме.

2. Стабільне, об'єктивоване суб'єктивне відношення особистості до навколишнього світу, це:

- А. Колективні конвенції;
- Б. Інтереси;
- В. Знання;
- Г. Цінності;
- Д. Інституціональні форми.

3. Активна спрямованість свідомості та активності людини на духовні та матеріальні явища, що є збудниками мотивів діяльності:

- А. Культурні універсалії;
- Б. Інтереси;
- В. Інституціональні форми;
- Г. Цінності;
- Д. Інституціональні функції.

4. Концепцію культурних універсалій запропонував:

- А. Г. Хофстед;
- Б. Т. Гледвін ;
- В. Дж. Мердок;
- Г. П. Сорокін

Д. Р. Бенедікт.

5. Яка зі світових релігій поєднує індивідуалізм в духовній сфері з підкоренням колективному інтересу у сфері матеріального буття:

- А. Іудаїзм;
- Б. Християнство;
- В. Іслам;
- Г. Буддизм, індуїзм;
- Д. Конфуціанство.

6. Співвідношення в національних культурах цінностей традиційне / секулярно-раціональне, виживання /самоактуалізація досліджує:

- А. Ф. Тромпенаарс;
- Б. Е. Холл;
- В. Ш. Шварц;
- Г. Р. Інглхарт;
- Д. Г. Хофстед.

8. Який з перерахованих критеріїв соціальної інтеграції характеризує її з точки зору міри соціальної нестабільності і багатозначності за яких суб'єкти відчують себе цілком комфортно:

- А. Співвідношення індивідуалізм/колективізм;
- Б. Дистанція влади;
- В. Мужність / Жіночність;
- Г. Запобігання невизначеності;
- Д. Довгострокова орієнтація (конфуціанський динамізм)?

2.2. Завдання для поточного контролю за формами.

2.2.1. Перелік *контрольних запитань для самодіагностики за темою лекційного заняття «№ 2 Тема Культура в порівняльному менеджменті»*

1. Чому розуміння відмінностей різних рівнів структури регулювання соціальної взаємодії набуває особливої актуальності в умовах міжнародної економічної взаємодії?

2. Назвіть та коротко охарактеризуйте рівні регулювання процесів соціальної взаємодії.

3. Яким чином інтегративна роль культури відбивається в її в функціях?

4. У чому полягають відмінності в дослідженні національних господарських культур в концепції культурних універсалій Дж. Мердока, системному і ціннісному підходах?

5. Назвіть і дайте коротку характеристику основним складовим національного менталітету.

6. Що поєднує та у чому відмінності концепцій соціокультурної динаміки П. Сорокіна та культури сорому і культури вини Р. Бенедикт?

7. У чому сутність концепції соціокультурної динаміки П. Сорокіна та яким чином у ній знаходять вираження особливості соціальної інтеграції в різних культурах?

8. Наведіть визначення поняття ціннісної орієнтації та коротко охарактеризуйте основні складові ціннісної системи.

9. Яким чинним на процеси соціальної інтеграції впливають відмінності ціннісних орієнтирів світових релігій і як це може позначитися на процесах МЕІ?

10. Перелічте та коротко охарактеризуйте основні сучасні порівняльні дослідження національних культур господарювання.

11. Назвіть та охарактеризуйте результати дослідження національних культур Г. Хофстеда та Ф. Тромпенаарса

12. Покажіть яким чином виходячи з результату дослідження національних культур Г. Хофстеда можна прогнозувати особливості поведінки суб'єктів господарювання в сім'ї, навчальному процесі, на виробництві.

13. Що дає для розуміння процесів інтеграції класифікація корпоративних культур Ф. Тромпенаарса?

14. Яким чином емоційна участь та емоційна нейтральність впливають на характер господарської діяльності економічних суб'єктів?

15. Що таке високо контекстуальні й низько контекстуальні культури в концепції Е. Хола?

16. В чому відмінність цінності від інституції?

17. Перелічте та коротко охарактеризуйте основні ціннісні орієнтації, що впливають на формування відмінних моделей менеджменту.

2.2.1. Перелік питань для дискусії за темою лекційного заняття № 2 «Культура в порівняльному менеджменті»

1. Чи відбиває концепція «людини економічної» всі аспекти міжнародної взаємодії суб'єктів господарювання?

2. Якими на Вашу думку є переважні соціальні орієнтації ціннісної системи українців?

3. Як можна пов'язати відмінність національних моделей менеджменту в різних регіонах планети з особливостями національних культур господарювання?

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Система оцінювання успішності навчання здобувача та рівня сформованості у нього компетентностей, які підтримуються навчальною дисципліною «...» (Програма навчальної дисципліни «Національні моделі менеджменту та кросскультурна взаємодія в умовах глобалізації») враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають *лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.*

При розрахунку підсумкової оцінки успішності здобувача з навчальної дисципліни «Національні моделі менеджменту та кросскультурна взаємодія в умовах глобалізації» слід вважати, що кожна

форма поточного контролю має різну питому вагу у формуванні його компетентностей, які забезпечуються навчальною дисципліною.

З урахуванням вагомості кожної форми поточного контролю успішність навчання здобувача з навчальної дисципліни у підсумку оцінюється у відповідних балах (табл. 3.1) за формулою:

$$\dots\dots (\text{наприклад, } R = A + B + C + D),$$

де R - підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх форм поточного контролю;

A – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за активну участь у навчальному процесі на лекції - 8, (A = 8).

B – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за активну участь у навчальному процесі на практичному занятті -16, (B = 16);

C – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за участь в експрес-опитуваннях – 6, (C = 6);

D – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за підготовку доповіді - 12, (D = 12);

E – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання економічних диктантів - 4, (E = 4);

F – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за підготовку есе - 11, (F = 12).

G – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання тестових завдань - 12, (G = 12).

H - максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання ситуативних завдань - 9, (H = 9).

Виконання кожного завдання для поточного контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		

35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю за формами у межах тем змістових модулів наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за формами поточного контролю та змістовними модулями

		Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							Сума балів	
Навчальні тижні																	
Форма поточного контролю	Лекції	1		1		1		1		1		1		1		1	8
	Активна участь в обговоренні питань теми	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	16
	Доповідь		3				3			3				3			12
	Економічний диктант					3							3				6
	Експрес-опитування			2				2						2			6
	Ситуативні завдання	3						3					3				9
	Тести для поточної роботи				3		3					3				3	12
	Есе											11					11
	Колоквіуми							10								10	20
ВСЬОГО балів на тиждень		5	4	4	4	5	7	15	14	5	4	5	4	5	3	5	100
Накопичення балів		5	9	13	17	22	29	44	58	63	67	72	76	81	84	89	100

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої академічної документації.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до заліку), якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 50 балів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Липов В. Институциональная комплементарность социально-экономических систем / В. Липов. – Х. : Изд-во ХНУ им. В. Н. Каразина, 2011. – 484 с.

2. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль 1. Світова система господарювання. Навчально-практичний посібник. – К. : Професіонал, 2008. – 368 с. Гриф МОН

3. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Практикум. Навчально-практичний посібник. – К. : Професіонал, 2009. – 336 с. Гриф МОН

4. Липов В.В. Міжнародна економіка: структурно-цивілізаційні основи розвитку. – Х.: Вид-во ХНЕУ, 2007. – 208 с.

5. Мясоєдов С. Основы кросскультурного менеджмента. Как вести бизнес с представителями других стран и культур / С. Мясоєдов, - М. : Дело, 1015. – 256 с.

4.2. Додаткова

1. Вайтхил А. Японская система менеджмента / А. Вайтхил. – М. : Интернет-трейдинг, 2006. – 258 с.

2. Гестеланд Р. Кросс-культурное поведение в бизнесе: практика общения и ведения бизнеса в различных национальных культурах / Р. Гестеланд. – Днепропетровск : Баланс-клуб, 2003. – 274 с.

3. Грейсон Дж. Мл. Американский менеджмент на пороге XXI века / Дж. Грейсон мл, К. О’Делл. – М. : Экономика, 1991. – 320 с.

4. Кочетков Г. Корпорация. Американская модель / Г. Кочетков, В. Супян. – М СПб. : Питет, 2005. – 320 с.

5. Кэлф Д. Новая европейская бизнес-модель / Д. Кэлф. – М. : Вершина, 2007. – 288 с.

6. Льюис Р. Столкновение культур. Путеводитель для всех, кто делает бизнес за границей / Р. Льюис. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2013. – 640 с.

7. Малявин В. Китай управляемый. Старый добрый менеджмент / В. Малявин. – М. : Европа, 2005. – 304 с.

8. Оу И. Японский менеджмент. Прошлое, настоящее и будущее / И. Оу. – М. : Эксмо, 207. – 160 с.

9. Прохоров А. Русская модель управления / А. Прохоров. – М. : Эксмо, 2007. – 384 с.

10. Тромпенаарс Ф. Национально-культурные различия в контексте глобального бизнеса / Ф. Тромпенаарс, Ч. Хампден-Тернер. – Мн. : Попури, 2004. – 528 с.

11. Холден Н. Кросс-культурный менеджмент: Концепция когнитивного менеджмента / Н. Холден. – М. : ЮНИТИ, 2005. – 384 с.

4.3. Ресурси Інтернет

1. Всесвітній банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.worldbank.org.

2. Європейська комісія. Сторінка новин [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://europa.eu.int/news.en.htm>.

3. Євростат [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat>.

4. Інститут міжнародної економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.iie.com.

5. Міжнародна торгова палата [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.iccwbo.org.

6. Міжнародна фінансова корпорація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ifc.org.
7. Міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.imf.org.
8. ОЕСР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.oecd.org.
9. ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.un.org.
10. ОПЕК [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.opec.org.
11. Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.wto.org.
12. ЮНІДО [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.unido.org.
13. ЮНКТАД [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.unctal.org.